БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МОЗ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ ІМЕНІ П.Л. ШУПИКА

АСОЦІАЦІЯ СУДОВИХ МЕДИКІВ УКРАЇНИ

ДСУ «ГОЛОВНЕ БЮРО СУДОВО-МЕДИЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ МІНІСТЕРСТВА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ»

СУДОВО-МЕДИЧНА ЕКСПЕРТИЗА

Науково-практичний рецензований журнал № 1/2022

Заснований у грудні 2010 р. ***Виходить 2 рази на рік***

Головний редактор – д.м.н., професор **Бачинський Віктор Теодосович**

Засновники журналу:

Національний університет охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика
Буковинський державний медичний університет МОЗ України
Асоціація судових медиків України
ДСУ «Головне бюро судово-медичної експертизи Міністерства охорони здоров'я України»

Редакційна колегія

д.м.н., проф. **О.Я. Ванчуляк –** Буковинський державний медичний університет, м. Чернівці, Україна
д.м.н., проф. **В.Т. Воронов** – Вінницький національний медичний університет ім. М.І. Пирогова, м. Вінниця, Україна
к.м.н., доц. **В.В. Войченко** – Голова Асоціації судових медиків України, м. Дніпро, Україна
к.м.н., доц. **М.С. Гараздюк –** Буковинський державний медичний університет, м. Чернівці, Україна
д.м.н., проф. **Сілке Грабхер (Silke Grabherr)** – Науково-Практичний Центр Судової Медицини, Університетська Клініка Женеви та Лозанни, м. Лозанна, Швейцарська Конфедерація
д.м.н., проф. **О.М. Гуров** – Харківська медична академія післядипломної освіти, м. Харків, Україна
д.м.н., проф. **О.В. Дунаєв** – Харківський національний медичний університет, м. Харків, Україна
д.м.н., проф. **Н.М. Козань** – Івано-Франківський національний медичний університет, м. Івано-Франківськ, Україна
д.м.н., проф. **С.В. Козлов** – Дніпровський державний медичний університет, м. Дніпро, Україна
д.м.н., проф. **Г. Ф. Кривда** – Одеський національний медичний університет, м. Одеса, Україна
д.м.н., проф. **Є.Я. Костенко** – Голова Асоціації судових стоматологів України, Ужгородський національний університет, м. Ужгород, Україна
д.м.н., проф. **В.Д. Мішалов –** Національний університет охорони здоров'я України імені П.Л. Шупика, м. Київ, Україна
д.м.н., проф. **Б.В. Михайличенко** – Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, м. Київ, Україна
д.м.н., проф. **І.Г. Савка –** Буковинський державний медичний університет, м. Чернівці, Україна
к.м.н., доц. **Джозеф Сідло (Jozef Šidlo)** – Інститут судової медицини Медичного університету ім. Коменського, м. Братислава, Республіка Словаччина
д.м.н., проф. **А.М. Падуре** – Держаний університет медицини і фармації ім. М. Тестеміцану, м. Кишинів, Республіка Молдова
Курт Трубнер (Kurt Truebner) – Голова Асоціації судових медиків Східної Європи, Інститут судової медицини Дуйсбург-Ессенського Університету, м. Ессен, Федеративна Республіка Німеччина
д.ф.-м.н., проф. **О.Г. Ушенко** – Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича, м. Чернівці, Україна
д.м.н., проф. **В.В. Франчук** – Тернопільський національний медичний університет імені І.Я. Горбачевського, м. Тернопіль, Україна

Наказом МОН України № 735 від 29.06.2021 р. «Про затвердження рішень Атестаційної колегії Міністерства» журнал включено до Переліку наукових фахових видань України котегорії «Б» (свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації КВ № 24040-13880ПР).

Мова видання: українська та англійська

Журнал «Судово-медична експертиза» реферується **Інститутом проблем реєстрації інформації НАН України** та включений до реєстру бібліометричної бази даних **«Google Scholar»**, реферативної бази даних **«Україніка наукова»**, обробляється та відображається в Українському реферативному журналі **«Джерело»**.

Електронна версія журналу представлена на сайті Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського

Рекомендовано:
Вченою радою Буковинського державного медичного університету (протокол №11 від 22.06.2022 р.)
Президією Асоціації судових медиків України (протокол №37 від 17.05.2022 р.)

Зміст

ДИСКУСІЙНІ, АКТУАЛЬНІ ТА ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ

Боднар І.В., Бондарчук Г.О.
СУДОВО-МЕДИЧНА ІДЕНТИФІКАЦІЯ ЗА ВІДБИТКАМИ ГУБ.
ІСТОРІЯ, МЕТОДИ, ПИТАННЯ, ЩО ВИРІШУЮТЬСЯ 4

Воронов В.Т.
ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СУДОВО-МЕДИЧНИХ ЗАСОБІВ І ТЕХНОЛОГІЙ
ЗАДЛЯ МОЖЛИВОСТІ ТОЧНОГО ВСТАНОВЛЕННЯ ДАВНОСТІ НАСТАННЯ СМЕРТІ ... 18

**Гуров О.М., Антонов А.Г., Клименко М.О., Сургай Н.М.,
Татарко С.В., Дубіна С.О., Узбек Т.С.**
КОНЦЕПЦІЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ СУДОВО-МЕДИЧНИХ
ЕКСПЕРТІВ В УКРАЇНІ 24

Сокол В.К.
ОСОБЛИВОСТІ МІКРОСКОПІЧНИХ ЗМІН ТКАНИНИ ОРГАНІЗМУ ЛЮДИНИ
НА РІЗНИХ ПРОМІЖКАХ ДАВНОСТІ НАСТАННЯ СМЕРТІ..... 30

Франчук В.В.
3D-ТЕХНОЛОГІЇ В МЕДИЦИНІ ТА СУДОВО-МЕДИЧНІЙ ПРАКТИЦІ:
СУЧАСНИЙ СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ 35

ОРИГІНАЛЬНІ ДОСЛІДЖЕННЯ

Гараздюк М.С.
ДИФЕРЕНЦІЙНІ МОЖЛИВОСТІ МЕТОДУ ЗАБАРВЛЕННЯ ГІСТОЛОГІЧНИХ
ПРЕПАРАТІВ ЗА ПЕРЛСОМ ДЛЯ ВСТАНОВЛЕННЯ ДАВНОСТІ УТВОРЕННЯ
КРОВОВИЛИВУ ТРАВМАТИЧНОГО ТА НЕТРАВМАТИЧНОГО ҐЕНЕЗІВ
У РЕЧОВИНУ ГОЛОВНОГО МОЗКУ 40

Давиденко І.С.
МОЖЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ЛАЗЕРНИХ ПОЛЯРИЗАЦІЙНИХ МЕТОДІВ
ДЛЯ ВИЯВЛЕННЯ ПАТОЛОГІЧНИХ ПРОЦЕСІВ У ТКАНИНІ ПЕЧІНКИ
З ЧАСОВИМ МОНІТОРИНГОМ ДИНАМІКИ ЗМІН ЗАЛЕЖНО ВІД ДАВНОСТІ
НАСТАННЯ СМЕРТІ 50

Dunaev O.V., Kozlov S.V., Popadynets O.G.
GENERAL CHARACTERISTICS OF DERMATOGLYPHIC FEATURES OF HUMAN
HANDS AND FEET IN TERMS OF IDENTIFICATION..... 58

Зозуля В.М.
ХАРАКТЕР УШКОДЖЕННЯ ВОДІЯ В САЛОНІ АВТОМОБІЛІВ КЛАСУ Е
ПРИ ЛІВОМУ КУТОВОМУ ЗІТКНЕННІ..... 64

Іваськевич І.Б.
ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДУ ДИФУЗНОЇ ТОМОГРАФІЇ БІОЛОГІЧНИХ
ПРЕПАРАТІВ У СУДОВО-МЕДИЧНІЙ ДИФЕРЕНЦІАЛЬНІЙ ДІАГНОСТИЦІ
ОТРУЄННЯ АЛКОГОЛЕМ І ЧАДНИМ ГАЗОМ НА РІЗНИХ ЧАСОВИХ
ІНТЕРВАЛАХ ПІСЛЯ НАСТАННЯ СМЕРТІ 69

Литвиненко О.Ю.
МЕТОД РЕКОНСТРУКЦІЇ ПОЛІКРИСТАЛІЧНОЇ СТРУКТУРИ ГІСТОЛОГІЧНИХ
ЗРІЗІВ У ВИЗНАЧЕННІ ДАВНОСТІ УТВОРЕННЯ УШКОДЖЕНЬ ВНУТРІШНІХ
ОРГАНІВ ЛЮДИНИ 81

Павлюкович О.В., Павлюкович Н.Д.
ДОСЛІДЖЕННЯ ЧАСОВОЇ ДИНАМІКИ ЗМІНИ СТУПЕНЯ ДЕПОЛЯРИЗАЦІЇ ЛАЗЕРНОГО ВИПРОМІНЮВАННЯ ТКАНИНОЮ ГОЛОВНОГО МОЗКУ 87

ВИПАДКИ З ПРАКТИКИ

Бачинський В.Т., Павлюкович О.В., Павлюкович Н.Д.
ОСОБЛИВОСТІ СУДОВО-МЕДИЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ТРУПІВ ПРИ ПОСТРІЛІ З ПНЕВМАТИЧНОЇ ЗБРОЇ (ВИПАДОК З ПРАКТИКИ)..... 94

СТОРІНКИ ІСТОРІЇ ТА ЮВІЛЕЇ

САВКА ІВАН ГРИГОРОВИЧ
(ДО 50-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ)..... 99

ЮХИМЕЦЬ ІГОР ОЛЕКСІЙОВИЧ
(ДО 75-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ)..... 101

ПРОФЕСОР КРИЖАНІВСЬКА ІРИНА ВОЛОДИМИРІВНА –
ОСНОВОПОЛОЖНИК СУДОВО-МЕДИЧНОЇ ШКОЛИ БУКОВИНИ
(ДО 100-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ)..... 103

ПРОФЕСОР ЮРІЙ СЕРГІЙОВИЧ САПОЖНИКОВ
(ДО 125-РІЧЧЯ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ) 104

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ПУБЛІКАЦІЙ У ЖУРНАЛІ «СУДОВО-МЕДИЧНА ЕКСПЕРТИЗА»..... 106

СТОРІНКИ ІСТОРІЇ ТА ЮВІЛЕЇ

Савка Іван Григорович
(до 50-річчя від дня народження)

Савка Іван Григорович, народився 12 травня 1972 р. в с. Попельники Снятинського району Івано-Франківської області в сім'ї вчителів – Савки Григорія Івановича та Савки Марії Дмитрівни.

У 1987 р. закінчив Попельниківську восьмирічну школу та вступив до Коломийського медичного училища ім. І.Я. Франка, в якому навчався впродовж 1987-1991 рр. і закінчив з відзнакою.

У 1992 р. вступив, а в 1998 р. закінчив з відзнакою Буковинську державну медичну академію за спеціальністю «Лікувальна справа» (тепер ЗВО України Буковинський державний медичний університет).

З 1998 по 1999 рр. навчався в інтернатурі за спеціальністю «Судово-медична експертиза» при Київській медичній академії післядипломної освіти ім. П.Л. Шупика, після успішного закінчення якої отримав рекомендацію на подальшу наукову роботу.

У 2004 р. захистив кандидатську дисертацію за темою «Встановлення судово-медичних критеріїв переломів коротких трубчастих кісток кисті при травмах тупими предметами за даними клінічних, морфологічних, експериментальних та експертних досліджень».

У 2005 р. отримав вчене звання доцента, у 2009 р. йому присвоєна вища лікарська категорія зі спеціальності «Судово-медична експертиза».

У 2015 р. захистив докторську дисертацію за темою «Судово-медичне обґрунтування механогенезу та морфологічних ознак переломів довгих трубчастих кісток нижньої кінцівки з урахуванням їх структурно-функціональних особливостей».

У 2018 р. отримав вчене звання професора, йому був присвоєний «вищий» клас судово-медичного експерта.

Науковий напрям: судово-медична травматологія, встановлення механізмів, давності та зажиттєвості спричинення тілесних ушкоджень, використання сучасних фізичних методів досліджень і комп'ютерного 3D-моделювання в судовій медицині.

Має близько 200 наукових праць, серед яких 180 публікацій наукового та навчально-методичного характеру, що опубліковані у вітчизняних і міжнародних рецензованих фахо-

вих виданнях (10 з них у журналах, що індексуються в наукометричних базах Scopus і Web of Science), співавтор 1 англомовного підручника (Forensic Medicine), 2 монографій, 4 навчально-методичних посібників, 14 патентів на корисну модель, 11 раціоналізаторських пропозицій, 3 інформаційних листів і 3 галузевих нововведень.

За весь час роботи в Буковинському державному медичному університеті перебував на посадах старшого лаборанта (1999), асистента (2001), доцента (2004), відповідального за роботу курсу судової медицини кафедри патоморфології та судової медицини (2006-2011), професора кафедри судової медицини та медичного правознавства (з 2018).

З 1 вересня 2011 р. і дотепер призначений на посаду декана медичного факультету № 3 (з підготовки іноземних громадян).

Науково-педагогічний стаж складає понад 22 роки, експертний – більше ніж 23. За період трудової діяльності неодноразово був нагороджений грамотами адміністрації університету, Головного управління охорони здоров'я обласної державної адміністрації, Подякою Чернівецького міського голови, Почесною грамотою МОЗ України.

Свою викладацьку, наукову й організаційну роботу постійно поєднує з практичною лікарською діяльністю на посаді лікаря судово-медичного експерта КМУ «Чернівецьке обласне бюро судово-медичної експертизи», є членом Президії Чернівецького осередку Асоціації судових медиків України, членом редакційної колегії Всеукраїнського наукового фахового журналу «Судово-медична експертиза».

Одружений. Виховує трьох дітей.

Юхимець Ігор Олексійович

(до 75-річчя від дня народження)

У січні цього року виповнилося 75 років від дня народження начальника Тернопільського обласного бюро судово-медичної експертизи Ігоря Олексійовича Юхимця. Загалом 2022 рік для ювіляра щедрий на пам'ятні дати: в цьому році він відзначає 50-річчя фахової судово-медичної, науково-педагогічної й експертної діяльності, а в березні його колеги та медична громадськість Тернопілля мали змогу привітати І.О. Юхимця з 30-річчям бездоганного й ефективного керівництва обласним бюро судово-медичної експертизи.

Народився ювіляр 2 січня 1947 р. в м. Чернівці в родині медичних працівників. Його батько – О.Д. Юхимець – був одним з фундаторів медичної освіти на Буковині, відомим лікарем-хірургом, ученим і громадським діячем.

Цілком зрозумілий і обраний Ігорем Олексійовичем шлях у країну медичних знань. Ще будучи студентом Тернопільського державного медичного інституту (1966-1972), він захопився судовою медициною, а спілкування з щирими ентузіастами судово-медичної науки та допитливими дослідниками, як-от А.І. Муханов, А.Х. Завальнюк, С.С. Абрамов, О.В. Філіпчук, прищепило йому любов до цієї дисципліни та назавжди пов'язало подальшу діяльність як науковця, педагога, лікаря, судового експерта, організатора охорони здоров'я з судовою медициною та судово-медичною експертизою.

Після закінчення з відзнакою Тернопільського державного медичного інституту І.О. Юхимець там же продовжив навчання в аспірантурі на кафедрі судової медицини (1972-1975), де згодом працював на посадах асистента (1975-1982) та старшого викладача (1982-1988, 1991-1992). У 1988-1991 рр. був судово-медичним експертом 277-ї судовомедичної лабораторії Центральної групи військ у Чехословаччині. 20 березня 1992 р. був призначений на посаду начальника Тернопільського обласного бюро судово-медичної експертизи за переводом з Тернопільської державної медичної академії.

За період науково-викладацької роботи в інституті на дисертаційному рівні виконав наукову роботу «Комплексна судово-медична оцінка слідів ковзання на одязі та тілі людини», основні положення якої відображені в методичних рекомендаціях (Київ, 1978). Оприлюднені ним результати наукових досліджень широко використовуються в судово-медичній практиці.

Опублікував понад 50 наукових праць, є співавтором 2 монографій («Етично-правові аспекти лікарської діяльності в Україні» (Одеса, 2008), «Отрути та отруєння: судово-медичний аспект» (Одеса, 2009)), 4 методичних рекомендацій щодо визначення послідовності виникнення ушкоджень і давності настання смерті в судово-медичній практиці (Київ, 2010, 2012). Неодноразово брав участь і виступав з доповідями на Всесоюзних з'їздах і республіканських наукових конференціях, міжнародних наукових конференціях, науково-практичних нарадах начальників бюро судово-медичної експертизи України, семінарах судових медиків і криміналістів. Активно працював у складі робочої групи МОЗ України над Концепцією Державної цільової програми підвищення ефективності діяльності судово-медичної експертизи та розробкою нормативно-інструктивних документів, що регламентують судово-медичну експертну діяльність в Україні. Брав активну участь у засіданнях «круглого столу» Комітету Верховної Ради України з питань охорони здоров'я, присвячених пошуку шляхів подальшого розвитку судово-медичної експертизи.

На посаді начальника бюро І.О. Юхимець проявив свої організаторські здібності, неухильну спрямованість на покращення матеріально-технічної бази, підготовку лікарів судово-медичних експертів, вдосконалення їхніх фахових знань і професійної майстерності, забезпечив належну організацію роботи установи, дієвий контроль за якістю та термінами виконання експертиз, що одержало схвальну оцінку комісії Головного бюро судово-медичної експертизи МОЗ України, значно сприяло визнанню та зростанню авторитету судово-медичної служби в області.

Високий професіоналізм і авторитет І.О. Юхимця, його сумлінне ставлення до роботи та відданість обраному фаху, особисту дисциплінованість, доброзичливість однаково відзначають і високо оцінюють як судові медики України, так і в колах медичної спільноти та правоохоронців Тернопілля. Він є членом ради Асоціації головних лікарів Тернопільської області, очолює відокремлений підрозділ Асоціації судових медиків України в області.

Професійна та громадська діяльність Ігоря Олексійовича Юхимця відзначена Почесною грамотою МОЗ України, пам'ятними відзнаками МВС України, подяками та пам'ятними медалями громадської організації «Спілка ветеранів локальних війн і збройних конфліктів» (орден Гіпократа, пам'ятний орден «Покрови Пресвятої Богородиці»), неодноразово Почесними грамотами, грамотами Тернопільської обласної державної адміністрації й обласної ради.

Професор Крижанівська Ірина Володимирівна – основоположник судово-медичної школи Буковини

(до 100-річчя від дня народження)

Крижанівська Ірина Володимирівна (1922-1992) – судовий медик, професор, учениця професора Ю.С. Сапожнікова, одна з його перших аспірантів. Народилася 20 лютого 1922 р. в м. Козятин Вінницької області, в сім'ї службовця. Після закінчення середньої школи в 1941 р. вступила на 1-й курс ІІ Київського медичного інституту, який закінчила в липні 1944 р. в м. Челябінськ, куди інститут був евакуйований через початок Великої Вітчизняної війни 1941-1945 рр. У 1945-1948 рр. навчалася в аспірантурі на кафедрі судової медицини Київського медичного інституту, після закінчення якої до 1948 р. працювала судово-медичним експертом Київського обласного бюро судово-медичної експертизи, а з березня 1948 до серпня 1951 – асистент кафедри судової медицини Київського медичного інституту. У лютому 1950 р. Ірина Володимирівна захистила кандидатську дисертацію «Дослідження вхідного і вихідного отворів при пострілах із автоматичного пістолета системи Токарева». Наказом № 717-0 по Міністерству охорони здоров'я УРСР від 20.07.1951 р. вона була призначена завідувачем кафедри судової медицини Чернівецького медичного інституту, яку очолювала до 1985 р. У березні 1970 р. захистила дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора медичних наук за темою «Судово-медична оцінка ранніх строків давності колото-різаних та забитих ран морфологічними методами», а в жовтні 1971 р. стала професором. Науковим напрямом роботи Ірини Володимирівни та всього колективу кафедри було визначення давності та зажиттєвості спричинення ушкоджень м'яких тканин тіла людини. Впродовж багатьох років очолювала наукове товариство судових медиків та криміналістів Чернівецької області.

ЇЇ перу належать 63 наукових праці, підготувала 1 кандидата медичних наук. Займалася громадською роботою, тривалий час була ученим секретарем вченої ради Чернівецького медичного інституту, неодноразово обиралася депутатом Чернівецької міської ради народних депутатів.

І.В. Крижанівська була чуйною людиною, прекрасним педагогом, висококваліфікованим фахівцем у галузі судової медицини. Користувалася заслуженим авторитетом серед професорсько-викладацького складу та студентів інституту, працівників судово-слідчих органів і співробітників обласного бюро судово-медичної експертизи. Ім'я Ірини Володимирівни навічно внесене в Книгу Пошани Буковинського державного медичного університету.

Професор Юрій Сергійович Сапожников

(до 125-річчя з дня народження)

29 червня 2022 р. виповнюється 125 років з дня народження професора Юрія Сергійовича Сапожникова, одного з фундаторів судово-медичної служби в країні, визначного вченого, талановитого педагога.

Юрій Сергійович Сапожников народився в 1897 р. в с. Жуковці Петрівського уїзду Саратовської губернії в інтелігентній, шляхетній родині Земського дільничного лікаря, який, крім лікувальної роботи, приділяв багато уваги судово-медичній практиці. Ця обставина і визначила всю професійну діяльність Ю.С. Сапожникова.

Трудовий шлях він почав студентом медичного факультету Саратовського університету, який закінчив у 1924 р., працюючи одночасно препаратором у судово-медичному морзі. І відтоді все своє життя присвятив судово-медичній експертизі: від препаратора до Головного судово-медичного експерта Міністерства охорони здоров'я України та завідувача кафедри судової медицини Київського медичного інституту.

У 1931 р. він став організатором і директором першого в системі МОЗ СРСР науково-дослідного інституту судової експертизи. З 1934 по 1936 рр. очолював створену ним кафедру судової медицини в Іванівському медичному інституті, тоді ж був затверджений у вченому званні професора.

З 1936 р. доля пов'язала його з Україною. Цього року Юрій Сергійович був переведений до Києва та призначений завідувачем кафедри судової медицини Київського медичного інституту, якою керував до останніх днів свого життя (1970). 5 років був деканом лікувального факультету інституту. Роботу на кафедрі та в медичному інституті суміщав з посадою Головного судово-медичного експерта України впродовж 17 років.

Після захисту докторської дисертації та затвердження наукового ступеня доктора медичних наук (1939) одночасно завідував кафедрою кримінального права в Київському державному університеті імені Т.Г. Шевченка (1940-1948), а в 1944-1946 рр. був директором Київського науково-дослідного інституту судових експертиз Міністерства юстиції України.

Під час Великої Вітчизняної війни професор Ю.С. Сапожников був консультантом Головної військової прокуратури СРСР та організував судово-медичну лабораторію Збройних сил СРСР. Після реевакуації до Києва надзвичайно багато зробив для поновлення кафедри судової медицини

медичного інституту та судово-медичної служби України. Проводив судово-медичні експертизи в справах державної значущості, що безперечно доводили факти злочинних дій фашистських загарбників проти українського народу.

За дорученням уряду СРСР був відряджений до Пхеньяну (КНДР), де за його участі була організована кафедра судової медицини, читав курс лекцій і видав підручник «Судебная медицина» корейською мовою для студентів-медиків КНДР, який неодноразово перевидавався.

Незрівнянний лектор, всебічно освічена людина, висококваліфікований судово-медичний експерт, професор Сапожников користувався повагою та любов'ю колег і студентів, співробітників охорони здоров'я та правопорядку. Його яскраві лекції, ілюстровані численими прикладами з колосальної експертної практики, приходили слухати не тільки студенти-медики, але й працівники прокуратури, міліції та судді. Проведені ним судово-медичні експертизи були і залишаються взірцем експертної роботи для його послідовників. Уся трудова діяльність професора Ю.С. Сапожникова була підкорена одній меті: тісному співробітництву судово-медичних експертів з криміналістами МВС. Він був фундатором і беззмінним головою Українського наукового товариства судових медиків і криміналістів. З моменту організації журналу «Судебно-медицинская экспертиза» був членом його редакції, а також редактором наукового збірника «Труды судебно-медицинских экспертов Украины».

Співробітники кафедри судової медицини Національного медичного університету імені О.О. Богомольця дотепер зберігають традиції професора Ю.С. Сапожникова, зокрема зв'язок судових медиків і криміналістів МВС. Впродовж багатьох років виконується сумісна наукова робота з викладачами кафедри кримінального права Національного університету імені Тараса Шевченка, кафедрою криміналістики та судової медицини Національної академії внутрішніх справ, проводяться сумісні засідання наукових студентських товариств, наукові конференції, видаються збірники наукових праць.

Юрій Сергійович Сапожников залишив після себе чудову спадщину – понад 120 наукових праць, серед них підручник «Судебная медицина», який видавався тричі та був першим у повоєнній Україні, написаним державною мовою. Його монографії «Первичный осмотр трупа на месте его обнаружения», «Криминалистика в судебной медицине» донині користуються попитом у медиків та юристів, а «Воспоминания судебного медика» стали бестселером. Вихідці зі школи професора Ю.С. Сапожникова та його послідовники очолювали й очолюють кафедри судової медицини в Україні.

В И М О Г И
до оформлення публікацій у журналі «Судово-медична експертиза»

До друку приймаються статті українською й англійською мовами обсягом 10-15 сторінок (включаючи таблиці, ілюстрації, резюме, перелік посилань тощо), оглядові статті – до 20 сторінок, короткі повідомлення, рецензії – до 5 сторінок, інші матеріали (історичні нариси, ювілеї) – 2-3 сторінки. Шрифт Times New Roman, 14 кегль, інтервал – 1,5; поля – по 2,0 см, в редакторі Word версії 7,0 і вище. Не рекомендується автоматично переносити слова в текстовому редакторі.

Назва файлу має відповідати прізвищу першого автора.

До статті додаються:

- Рукопис статті та реферату статті в роздрукованому вигляді.
- Електронний варіант статті та реферату статті.
- Відомості про автора (співавторів) статті (українською й англійською мовами):
  - Прізвище, Ім'я, По батькові
  - науковий ступінь, вчене звання
  - місце роботи, посада
  - контактні дані: поштова адреса, контактний номер телефону, e-mail
  - уніфікований міжнародний ідентифікатор суб'єктів наукової діяльності (вчених) ORCID http://orcid.org/
  - авторський ідентифікатор Researcher ID (Web of Science) http://www.researcherid.com
  - авторський ідентифікатор Author ID (Scopus) (за наявності)
- Офіційне направлення за встановленим зразком, з візою керівника установи, в якій виконана робота, завірене круглою печаткою.
- Висновок з біоетичної експертизи.
- Декларація про відсутність/наявність конфлікту інтересів.
- Декларація про відсутність плагіату.
- Два екземпляри Договору на передачу невиключного майнового права на використання наукового твору, підписані автором (співавторами).

Форми для заповнення у форматі PDF представлені на офіційному web-сайті журналу http://forensic.bsmu.edu.ua/

СТРУКТУРА СТАТТІ

У заголовку статті зазначають: УДК (універсальний десятковий класифікатор), ініціали та прізвище автора (авторів), назву статті; назву установи (навчальний заклад, НДІ, ЛПЗ тощо), де виконана робота, в називному відмінку, з обов'язковим зазначенням відомчої належності; країну, місто.

Даний блок інформації повинен бути представлений як українською, так і англійською мовами. Прізвища авторів доцільно вказувати так, як і в попередніх публікаціях або транслітерувати за системою BGN (Board of Geographic Names), див. сайт: http://www.slovnyk.ua/services/translit.php, паспортна транслітерація. Важливо вказувати офіційно прийняту назву організації, де виконана робота.

Розширене резюме: українською та англійською мовами не більше 2 друкованих сторінок (містить короткий опис матеріалу рукопису: вступ, мета, матеріали та методи, результати дослідження, висновки). Тексти резюме повинні бути автентичними.

Важливо! Розширене авторське резюме до статті є основним джерелом інформації у вітчизняних і закордонних інформаційних системах та наукометричних базах даних, що

індексують журнал. Резюме має викладати лише суттєві факти роботи, за якими читачеві повинна бути зрозуміла суть проведеного дослідження. Відповідно до цього читач визначає, чи варто звертатися до повного тексту статті для отримання більш докладної інформації, яка його цікавить.

Ключові слова: українською й англійською мовами (розділовий знак «;»).

Текст статті повинен мати такі розділи:

- при публікації результатів оригінальних наукових досліджень – вступ, мета та завдання дослідження, матеріали та методи, результати та їх обговорення, висновки, перспективи подальших досліджень, література, references (назва розділів повинна бути виділена жирним шрифтом);
- оглядові статті – авторське рішення викладення матеріалу, узагальнення (або висновки), рекомендації для розвитку наукового напряму та/або практичної медицини;
- випадки з практики – авторське рішення викладення матеріалу.

Літерні позначення й абревіатури повинні бути пояснені в тексті при першому використанні.

Таблиці, ілюстрації та графічний матеріал представляються з використанням редакторів WORD з відповідними посиланнями в тексті, їх кількість повинна відповідати змісту статті. Графічний матеріал не повинен дублювати матеріал таблиць. Графіки та схеми не слід перевантажувати текстовою інформацією.

Порядковий номер таблиці вказується у верхньому правому куті; нижче, на наступному рядку пишеться назва таблиці. Порядковий номер рисунку вказується знизу, зліва під рисунком. Після номеру, на тому ж рядку – назва рисунку, на наступному – пояснення умовних позначень – цифр, букв тощо. У підписах до мікрофотографій вказуються збільшення та метод забарвлення.

Цифрові результати повинні бути наведені в міжнародних одиницях (СІ). Не можна вживати скорочення, які не є загально визначеними.

Назви фірм, реагентів та обладнання, що використані в роботі, подаються в оригінальному написанні з уточненням країни виробника.

Бібліографічні посилання в тексті статті подаються цифрою в квадратних дужках; номер посилання вказується в списку літератури в порядку їх цитування в тексті. Бібліографія повинна містити, крім основних робіт, публікації за останні 5 років. Посилання на неопубліковані роботи не допускаються. Автор несе відповідальність за правильність подання бібліографічних даних.

Список літератури друкується на окремому аркуші через 1,0 інтервал у порядку їх цитування в тексті. Кількість цитованих публікацій в оригінальних статтях не повинна перевищувати 30 літературних джерел, в оглядових – 50, у лекціях та інших матеріалах – не більше 30.

Список літератури подається згідно з рекомендаціями з оформлення посилань у наукових роботах за Ванкуверським стилем (Vancouver style) (Citing and referencing: Vancouver: a guide to the styles recommended by Monash schools and departments for students and researchers / Monash University Library. 2015. URL: http://guides.lib. monash.edu/citing-referencing/vancouver (viewed on 13.10.2016).

Бібліографічні списки (References) для міжнародних бібліографічних і наукометричних баз даних/систем цитування (Scopus, Web of Science) подаються, включаючи всі джерела літератури, водночас вони повинні бути представлені не тільки мовою оригіналу, але й у латиниці (романським алфавітом).

У романському алфавіті для україномовних джерел використовується наступна структура бібліографічного посилання: автор (транслітерація), назва статті (транслітерація) та переклад назви книги або статті англійською мовою (в квадратних дужках), назва джерела (транслітерація), вихідні дані в цифровому форматі, вказівка на мову статті в дужках (in Ukrainian).

Приклад системи автоматичної транслітерації джерел українською мовою на сайті: http://www.slovnyk.ua/services/translit.php.

При складанні пристатейного списку літератури, з урахуванням вимог наукометричних баз даних, рекомендоване використання безкоштовних програм створення бібліографічних описів у романській абетці, що дозволяють автоматично створювати посилання за одним зі світових стандартів: http://www.easybib.com/ http://www.bibme.org/ http://themecraft.net/www/sourceaid.com

Автори, які публікуються в цьому журналі, погоджуються з наступними умовами:

- Автори залишають за собою право на авторство своєї роботи та передають журналу право першої публікації цієї роботи на умовах ліцензії Creative Commons Attribution License, котра дозволяє іншим особам вільно розповсюджувати опубліковану роботу з обов'язковим посиланням на авторів оригінальної роботи та першу публікацію роботи в цьому журналі.
- Автори мають право укладати самостійні додаткові угоди щодо неексклюзивного розповсюдження роботи в тому вигляді, в якому вона була опублікована цим журналом (наприклад, розміщувати роботу в електронному сховищі установи або публікувати в складі монографії) за умови збереження посилання на першу публікацію роботи в цьому журналі.
- Політика журналу дозволяє та заохочує розміщення авторами в мережі Інтернет (наприклад, у сховищах установ або на особистих веб-сайтах) рукопису роботи (препринта) як до подання цього рукопису до редакції, так і під час його редакційного опрацювання, оскільки це сприяє виникненню продуктивної наукової дискусії та позитивно позначається на оперативності та динаміці цитування опублікованої роботи (див. The Effect of Open Access).

Автори статті несуть персональну відповідальність за розкриття всіх фінансових і особистих відносин з урахуванням ймовірного конфлікту інтересів.

Матеріали для публікації та супровідні документи подаються на офіційний web-сайт журналу: http://forensic.bsmu.edu.ua/ та на e-mail: sme@bsmu.edu.ua

Контактна адреса:
Журнал «Судово-медична експертиза»,
Буковинський державний медичний університет
Театральна площа, 2, м. Чернівці, 58002. Україна

Відповідальний редактор web-сайту журналу – заступник головного редактора д.мед.н, професор Ванчуляк Олег Ярославович
Телефон: 0505040911
0967299910
e-mail: sme@bsmu.edu.ua

Підписано до друку 17.05.2022. Формат 60х84/16. Папір офсетний.
Гарнітура Times New Roman. Друк офсетний.
Обл.-вид. арк. 9,5. Ум.-друк. арк. 12,37.
Тираж 245 пр. Зам. №63-2022.
Віддруковано СПД Лівак У.М. Реєстр № 11420032.
58018, м. Чернівці, вул. Головна 244/5

Видавництво БДМУ
Свідоцтво державного реєстру
Серія ДК, №2610 від 12.09.2006 р.